

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. In hoc mundo unicum tantum esse DEVM, nec fieri posse, ut sint plures.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPVT VII.

In hoc mundo unicum tantum esse DEVM, nec fieri posse, ut sint plures.

Inter fidei nostræ articulos primum est DEVM esse unum. *Scimus*, inquit Apostolus, 1. Cor. 8. quod nullus est DEVS, nisi unus, qui solus potens, Rex Regum & Dominus dominantium. Hæc veritas etiam ipsis Gentilibus nota est, sicut nonnullos Philosophorum cognovisse docent Justinus de *Monarchia*, & Tertull. in *Apolog. cap. 17.* præterquã quod rationibus naturalibus convinci potest.

Vid. Sect. 4. Tomi 5 lib. 4. Biblioth. Theol. nost. Do. minici à SS. Trinitatis.

Prima, DEUS est omnipotens, solusque per se ipsum facere potest, quicquid sibi placuerit, non igitur habere potest socium: nam si fingere esse duos Deos, tunc alter potest alterum perdere, & delere vel non: si non potest, non est omnipotens, ergo nec Deus: si potest, ergo alter non erit omnipotens, cum se ipsum tuetur nequeat. Item si duo essent, & unus velit aliquid fieri, quod alter nolit, cum sit omnipotens uterque, eodem temporis momento illud fieret, & non fieret: fieret, quia alter illorum, qui est omnipotens, vult ut fiat: non fieret etiam, quia alter æque potens, non vult ut fiat: aut necesse est dicere unum illorum omnipotentem non esse, & proinde nec Deum.

Præterea si duo Dii essent inter se differentes, necessario deberet esse aliqua res specialis, quæ in uno esset, per quam differet ab altero. Quæro nunc, an id quod habet unus, quo caret alter, sit perfectio, an imperfectio? si sit imperfectio, is jam non erit Deus, nam in Deo nulla debet esse imperfectio: si autem sit perfectio, jam ille Deus non erit, cui deest ista perfectio: Deus namque res est summè perfecta, & talis, quæ non potest major intelligi.

Secundo, probatur exemplo; videmus enim in omni regimine necessario esse debere unum caput, per quod universa in pace & concordia gubernantur. Sic videmus in exercitu bene constituto, unum esse generalem Ducem, qui omnibus omnia imperat: in Regno unum Regem, qui regit omnia: in Civitate unum supremam potestatem, quæ eam gubernat: in domo unum Patrem familias: in corpore denique humano, unum tantum caput, quod virtutem suam omnibus membris infundit. Quare quemadmodum turpe monstrum esset, si in uno corpore essent duo capita; ita & monstruosum esset unam Rempublicam bene ordinatam duos habere ejusdem potestatis gubernatores: fieri enim non potest, quin inde nascerentur sedes, & seditiones, dum quidam hanc, alii illam partem sequerentur. Sed ecquod hac in re argumentum volumus evidentius, quam exemplum apud, quibus DEUS hanc inspiravit naturam, ut unum tantummodo colant Regem, eum comitentur, eum quocumque volat sequantur, & tam tenerè diligant, ut si fortè moriatur, eum lugubres circumfideant, & nisi illum tollas, omnes tandem inedia morerentur? Cum itaque manifestum sit, ab uno capite omne bonum regimen dependere, videamusque mundum hunc optimè, sapientissimèque gubernari: sequitur mundum ab uno solo supremo domino & gubernatore, non à multis regi & administrari. Atque hic unus DEUS est.

Tertio, DEUS est summum & infinitum bonum, necesse ergo est, ut sit ultimus rerum omnium finis, in quem veluti in scopum propositum, Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

universa quodam naturæ impetu diriguntur, quoniam nam cuncta, quæ in rerum natura sunt, DEUS ipse finxit, & condidit, conditaque servat, ut suæ majestatis gloriam, & splendorem omnibus manifestum & apertum reddat.

CAPVT VIII.

DEVM habere omnium rerum providentiam.

QUOD DEUS totum hunc mundum condiderit, ex argumentis & rationibus supra in medium productis, apertè colligitur: sed quod etiam mundum perpetuo conservet & regat, & universa, quæ continentur, hac solum ratione prudenter & magno cum judicio ab Aristotele fuit animadvertum: Si quis (inquit) ex tenebris prodiret in hanc lucem celi & mundi, quem nunquam antea conspexisset, nec de illo audivisset, consideraret autem cursus & actiones rerum, nullo penitus modo dubitaturum hunc, quin hæc omnia cura consilioque tenerentur Principis sapientissimi & potentissimi. Addam his Marci Tullii argumentum: Quæcumque consilio reguntur, melius & aptius reguntur, quam quæ sine illo; nihil vero pulchrius vel melius mundo regitur consilio ergo, non fortuito regitur. Allignet vero mihi aliquis quippiam in mundo universis, quod non ordine & sapientia procedat, si ve cælos, elementa, si ve animantes, herbas, plantas, & alia quæcumque; omnia suos habent cursus, suos fines destinatos ac certos. Regere autem est rem in finem dirigere, & quasi cursum ejus moderari, quo finem attingat, hoc idem est gubernare, ut navem, aut equum. Quis ergo verius res conditas regit ac gubernat, quam qui condidit, qui metam assignavit, qui vires attribuit, quibus ad metam perveniant? An non regit equum, qui illum in via dirigit? non navem qui clavum tenet & moderatur. Unde sunt initia, progressus, fines, vires, facultates rerum, si non à se ipsis; ab aliquo ergo summæ virtutis, atque actis, quæ temeritatem omnem excludit, is ergo summæ potentia, seu verius immensæ, Conditor est, Rector, Gubernator, Moderator omnium. Neque enim temerè reliquit ab se condita, sed attribuit cuique vires, quibus se tuerentur, & actiones exercerent, sibi utiles, ut viverent, vigerent, valerent.

Quod veto non solum DEUS regat, sed & res omnes conservet, ostenditur ex eo potissimum; quod quoties ad rem aliquam conservandam variorum & diversarum causarum conveniunt, sic ordine inter sese connexæ & congruentes, ut una ab alia vim suam & motum accipiat, illa, quæ omnium est prima; à qua reliquæ vim suam & efficaciam habent, totum quod efficitur, conservat: ut verbi gratia; ad rem aliquam vase aqua pleno contentam calefaciendam, & genitum ibi calorem conservandum, concurret ignis, qui vas ipsum calefacit, & vas quod aquam calefacit, & aqua, quæ calefacit rem intus in vase contentam; quoniam tamen aqua recipit calorem à vase, & vas ab igne, dicimus ignem esse, qui gignit & conservat totum illum calorem, quem habet res vase conclusa: sic etiam, ut sint & conserventur omnia, quæ tota hac mundi universitate clauduntur, concurret Solis vis, & facultas Luna, & reliquorum Siderum potestas, quæ per aerem interjectum vires suas in his inferis regionibus mundi exercent: celi etiam suis motibus conveniunt, concurret similiter DEUS, cujus nutu & imperio celi